

Praktyczne zastosowanie
narzędzi AI w naukach
humanistycznych

Tworzenie treści przy wsparciu sztucznej inteligencji

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

Cele nauczania

W skrócie

- Nauczyciele przedmiotów humanistycznych coraz częściej opracowują materiały dydaktyczne wykorzystujące różne formy przekazu (teksty, materiały wizualne, pliki audio, media interaktywne).
- Narzędzia oparte na sztucznej inteligencji mogą ułatwiać wydajne tworzenie na dużą skalę szkiców, materiałów wizualnych i zasobów multimedialnych.
- Sztuczna inteligencja wspiera kreatywność i produktywność, ale nie zastępuje ludzkiej wiedzy specjalistycznej, interpretacji ani umiejętności pedagogicznych.
- Zrozumienie, kiedy i jak odpowiedzialnie korzystać ze sztucznej inteligencji, stało się obecnie niezbędną kompetencją nauczycielską.

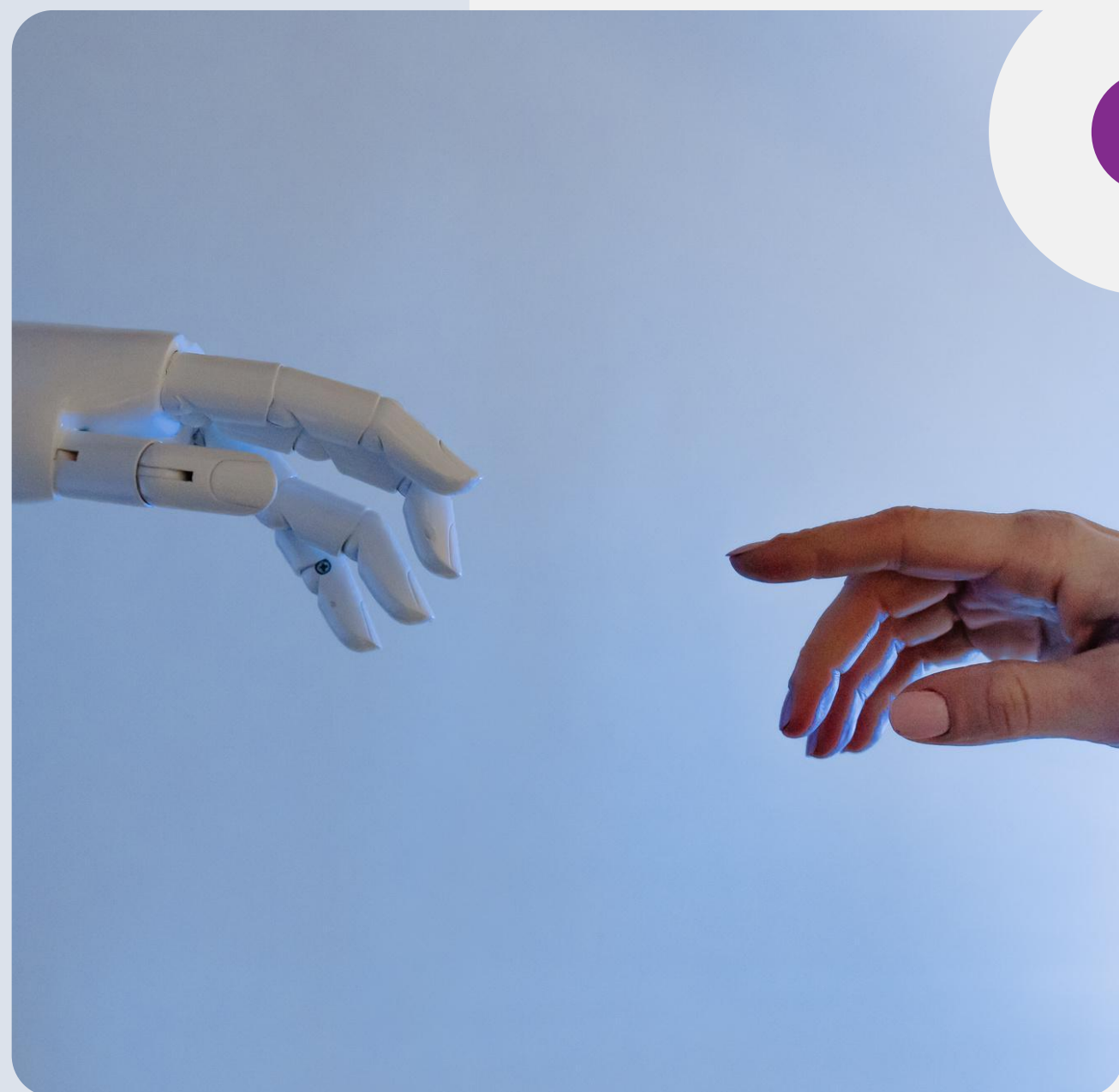
Uczenie się przy wsparciu sztucznej inteligencji

Najważniejsze pojęcia i definicje

KSZTAŁTUJEMY PRZYSZŁOŚĆ BRANŻA ZA BRANŻĄ.

- **Tworzenie treści przy wsparciu sztucznej inteligencji** – wykorzystywanie systemów AI do generowania lub wspierania materiałów edukacyjnych.
- **Generatywna sztuczna inteligencja** – modele, które na podstawie promptów tworzą nowe teksty, obrazy, pliki audio lub wideo.
- **Treści multimodalne** – zasoby edukacyjne łączące tekst, elementy wizualne, dźwięk i interakcje.
- **Nadzór ludzki** – weryfikacja przez nauczyciela pod kątem dokładności, etyki i wartości pedagogicznej.

AI w pisaniu tekstów edukacyjnych

WSPARCIE W ZAKRESIE TWORZENIA TEKSTÓW I MATERIAŁÓW AKADEMICKICH

W czym sztuczna inteligencja może pomóc:

- Tworzenie notatek z wykładów lub konspektów.
- Podsumowywanie złożonych tekstów.
- Tworzenie quizów i pytań do dyskusji.
- Przeformułowywanie treści na potrzeby różnych poziomów zaawansowania.

Znaczenie dla nauk humanistycznych:

- Upraszczenie trudnych tekstów teoretycznych.
- Zapewnianie wsparcia dla początkujących uczniów.
- Wspieranie adaptacji języka w duchu inkluzywności.

Tworzenie treści wizualnych

Sztuczna inteligencja do tworzenia obrazów i grafiki

Sztuczna inteligencja może wspierać:

- infografiki i diagramy,
- rekonstrukcje historyczne,
- mapy pojęciowe i osie czasu,
- elementy wizualne slajdów i ilustracje.

W naukach humanistycznych sztuczna inteligencja:

- pomaga wizualizować abstrakcyjne pojęcia;
- ożywia konteksty historyczne lub kulturowe;
- zwiększa zaangażowanie i poprawia zapamiętywanie.

WAŻNE

AI zajmuje się **orientacją wizualną**, a ludzie **interpretacją**

Wspieranie procesów dydaktycznych

SZTUCZNA INTELIGENCJA JAKO ASYSTENT NAUCZYCIELA W ZAKRESIE PLANOWANIA I WYDAJNOŚCI

Wsparcie AI przy:

- planowaniu lekcji i opracowywaniu materiałów dydaktycznych,
- tworzeniu zróżnicowanych wersji materiałów,
- generowaniu ocen formatywnych,
- szybkim tworzeniu prototypów treści.

WAŻNE

- Sztuczna inteligencja wspiera **przygotowanie**, a NIE **osąd pedagogiczny**.
- Sztuczna inteligencja wspiera myślenie **wraz z** nauczycielem, a NIE myśli **zamiast** niego.

Wspieranie multimediów i opowiadania historii

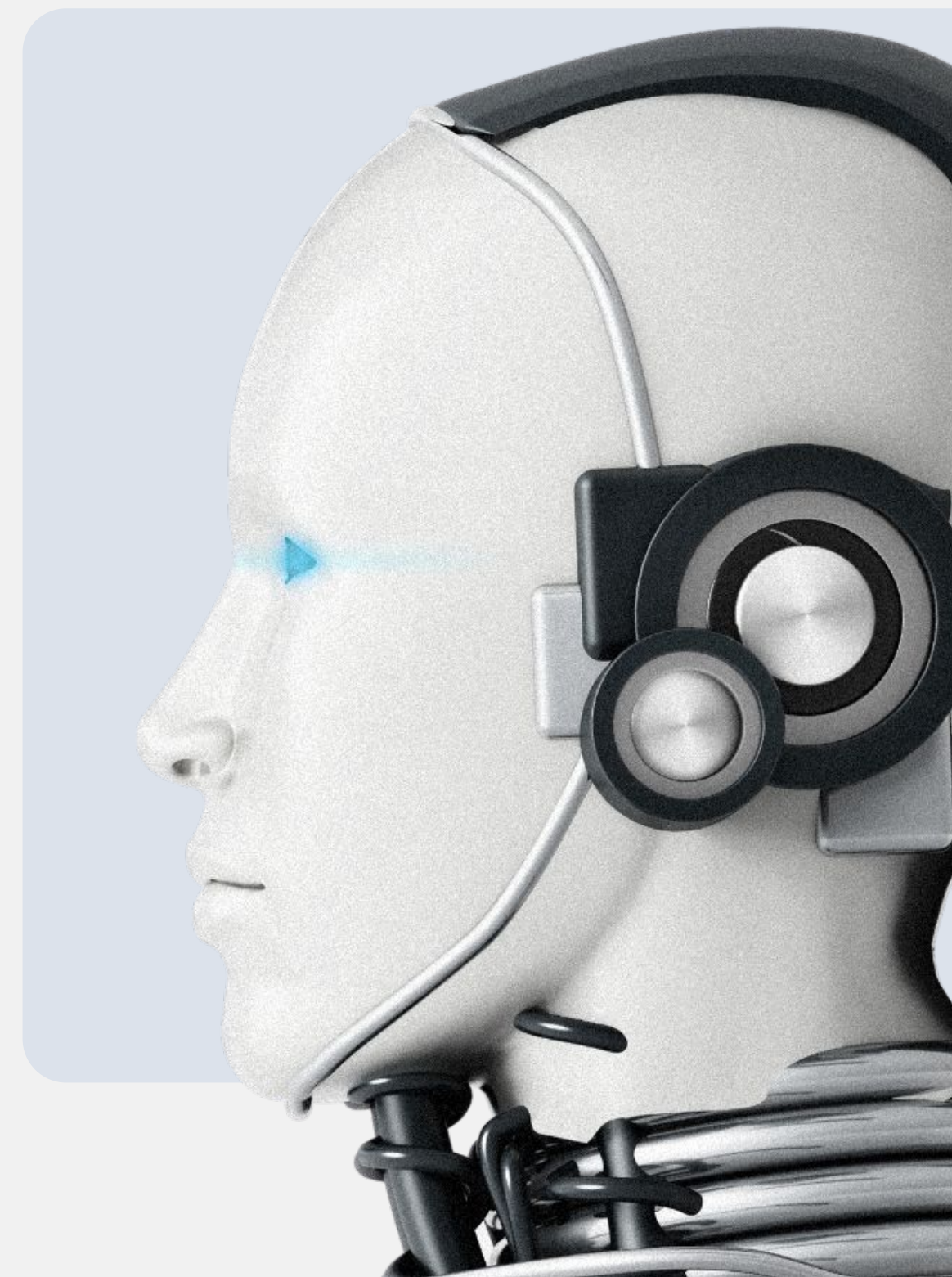
*NAUKA Z WYKORZYSTANIEM MULTIMEDIÓW: MATERIAŁÓW AUDIO,
VIDEO I INTERAKTYWNYCH*

Wkład sztucznej inteligencji:

- Tworzenie scenariuszy do filmów i podcastów.
- Automatyczne generowanie napisów i narracji.
- Interaktywne symulacje.
- Formaty edukacyjne oparte na opowiadaniu historii.

Wartość pedagogiczna:

- Wspieranie różnorodnych stylów uczenia się.
- Zwiększanie zaangażowania i dostępności.
- Zachęcanie do ekspresji twórczej.

Zagrożenia i względy etyczne

Kwestie dotyczące nauk humanistycznych:

- Utrata autentycznego głosu.
- Jednolite kulturowo przedstawienia.
- Etyczne pozyskiwanie materiałów twórczych.

GŁÓWNE WYZWANIA

Nieścisłości
merytoryczne
„Halucynacje”

**TWORZENIE
PRZEKONUJĄCYCH, ALE
NIEPRAWIDŁOWYCH
INFORMACJI**

Wbudowane
uprzedzenia
kulturowe/językowe

**ODZWIERCIEDLANIE
UKRYTYCH UPRZEDZEŃ
WYNIKAJĄCYCH Z DANYCH
TRENINGOWYCH**

Kwestie dotyczące
praw autorskich
i autorstwa

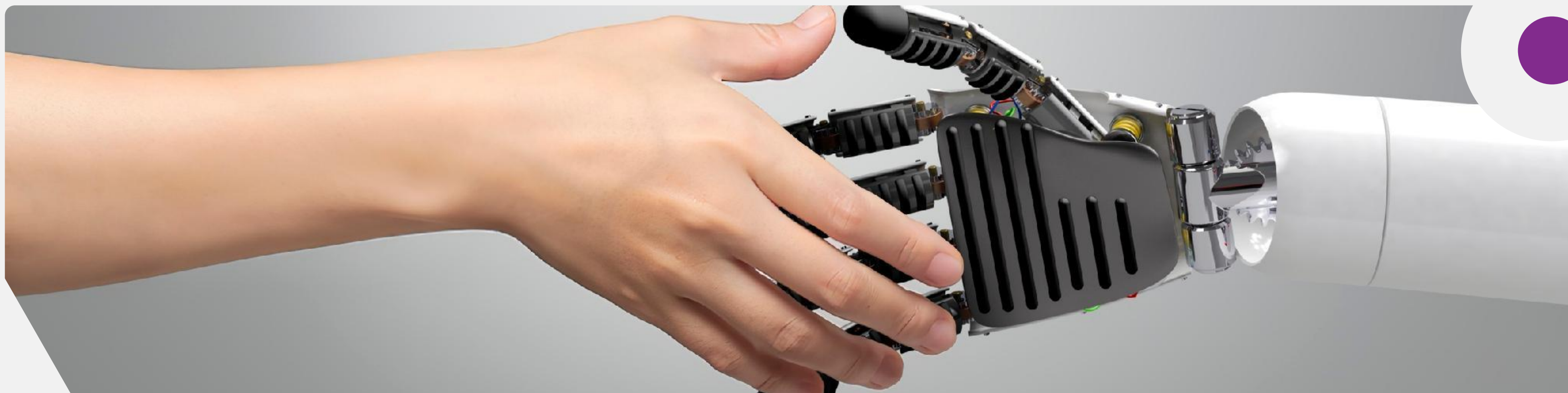

**KWESTIE DOTYCZĄCE PRAW
WŁASNOŚCI I ORYGINALNOŚCI
W ZWIĄZKU
Z WYGENEROWANYMI
TREŚCIAMI**

Nadmierne
poleganie na AI

**OSŁABIANIE NIEZALEŻNEGO
MYŚLENIA I KREATYWNOŚCI
W WYNIKU INTENSYWNEGO
KORZYSTANIA ZE SZTUCZNEJ
INTELIGENCJI**

Najlepsze praktyki i strategie

- Wykorzystuj sztuczną inteligencję do tworzenia szkiców, a nie gotowych materiałów.
- Zawsze weryfikuj fakty i źródła.
- Dostosowuj materiały do lokalnego kontekstu kulturowego i dyscyplinarnego.
- Zachowuj przejrzystość w zakresie wykorzystania sztucznej inteligencji.
- Łącz kreatywność sztucznej inteligencji z krytyczną oceną dokonywaną przez człowieka.
- Zachęcaj studentów do krytycznej oceny materiałów wygenerowanych przez sztuczną inteligencję.

Dyskusja

TWORZENIE TREŚCI PRZY WSPARCIU SZTUCZNEJ INTELIGENCJI W EDUKACJI HUMANISTYCZNEJ

Narzędzia AI mogą znacznie zwiększyć wydajność, ułatwiając szybkie tworzenie streszczeń, materiałów wizualnych i multimedialnych zasobów edukacyjnych. Dzięki automatyzacji rutynowych zadań związanych z przygotowaniem zajęć nauczyciele mogą przeznaczyć swój czas i energię na działania o większej wartości, takie jak krytyczna dyskusja, udzielanie informacji zwrotnych i wspieranie uczniów (Holmes i in., 2022). W tym sensie sztuczna inteligencja ma potencjał, by pełnić rolę asystenta pedagogicznego, a nie zastępować ludzką wiedzę ekspercką.

Systemy generatywne nie rozumieją znaczenia, kontekstu ani niuansów kulturowych. Zamiast tego przewidują wzorce na podstawie danych treningowych, co może prowadzić do nieścisłości faktograficznych, zmyślonych informacji lub stroniczych przedstawień ludzi, historii i kultur (Bender i in., 2021). Ograniczenia te są szczególnie istotne w naukach humanistycznych, gdzie interpretacja, perspektywa i wrażliwość etyczna mają kluczowe znaczenie dla procesu uczenia się.

Ponadto nadmierne poleganie na materiałach generowanych przez sztuczną inteligencję grozi ograniczeniem oryginalności i krytycznego zaangażowania, potencjalnie sprzyjając standaryzacji lub ujednoliceniu wyników, co pozbawia je autentycznego głosu naukowego. Edukacja humanistyczna opiera się na kreatywności, interpretacji i refleksyjności – cechach, które wymagają ludzkiej oceny i nie mogą zostać w pełni zautomatyzowane (Luckin i in., 2016).

Dlatego sztuczna inteligencja powinna być traktowana jako narzędzie współpracy, które usprawnia praktykę dydaktyczną, pozostając jednocześnie pod ścisłym nadzorem człowieka. Odpowiedzialne korzystanie z niej obejmuje weryfikację dokładności, dostosowywanie wyników do kontekstu oraz zachowywanie przejrzystości w zakresie używania sztucznej inteligencji w projektowaniu edukacyjnym.

Pytanie do dyskusji:

W jaki sposób możemy wykorzystywać sztuczną inteligencję do zwiększania kreatywności, wydajności i inkluzyjności bez narażania na szwank krytycznego myślenia, autentyczności i odpowiedzialności naukowej?

Interaktywne zaangażowanie

Rozpocznij ćwiczenie

Źródła

Bender, E. M., Gebru, T., McMillan-Major, A. i Shmitchell, S. (2021). On the dangers of stochastic parrots: Can language models be too big? In Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency (s. 610–623). Association for Computing Machinery. <https://doi.org/10.1145/3442188.3445922>

Holmes, W., Bialik, M. i Fadel, C. (2022). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Center for Curriculum Redesign.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M. i Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. Pearson Education.

„Sztuczna inteligencja nie jest tak inteligentna, jak Ci się wydaje, ale będzie mądrzejsza, niż się spodziewasz.”

GEOFFREY HINTON

Konsorcjum:

<https://trustai.unibit.bg/>

Projekt Trust AI

Wyłączenie odpowiedzialności: Finansowane przez Unię Europejską. Wyrażone poglądy i opinie stanowią wyłącznie poglądy autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub Narodowej Agencji (NA). Ani Unia Europejska, ani NA nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Nr projektu: 2024-1-BG01-KA220-HED-000249185

Co-funded by
the European Union

